

Update Interdepartementale werkgroep desinformatie (IWG) – 19 maart

Bijeenkomst afgelopen maandag, 16 maart

In de IWG maandag is besloten om de monitor informatiedomein (MID) maandag 23 maart bij elkaar te roepen. Uiterlijk vandaag, 19 maart, eind van de dag, is departementen gevraagd om hun input te leveren over signalen van desinfo over COVID-19. De MID-meeting maandag gebruiken we om (patronen in) de signalen te bespreken en te duiden. Vervolgens wordt mogelijk om ons op basis daarvan in de IWG te buigen over opties voor een concreet handelingsperspectief.

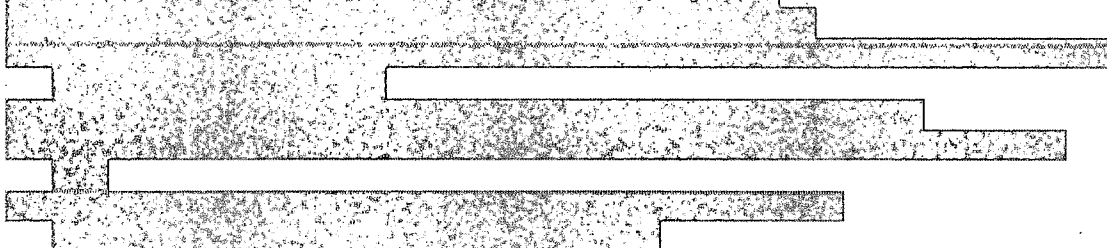
Advies van IWG aan Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie (NKC)

BZK werkt aan het conceptadvies van de IWG aan het NKC, waarvan de basisinput al is besproken tijdens de IWG. Het NKC hoopt op advies hoe het NKC fake news kan ontcrachten: op welke wijze (terwijl je niet op alles kan/wil reageren), welke middelen zijn er hiervoor, hoe het proces in te richten binnen NKC c.q. interdepartementaal.

Ons conceptadvies (work in progress) over het ontcrachten (debunken) van misleidende berichtgeving bevat o.a. het volgende:

- *Overwegingen:* Beleidsuitgangspunt is dat de overheid in beginsel niet actief berichten ontcracht. Te allen tijde staat de vrijheid van meningsuiting voorop. Uitzondering van het niet ontcrachten van berichtgeving is als de nationale veiligheid, politieke, maatschappelijke en/of economische stabiliteit in het geding is. De bescherming van de volksgezondheid kan hieronder worden geschaard. Belangrijk is dat per keer moet worden ingeschat wat de impact van een bericht is. Door niet te reageren op bepaalde berichten, wordt er ook geen richtbaarheid aan gegeven. Niet reageren kan dus ook een bewuste keuze zijn.
- *Proces*
Om de taken goed te verdelen en uiteindelijk tot een handelingsperspectief te komen, zijn de volgende processtappen vastgesteld:

5.1.2.1

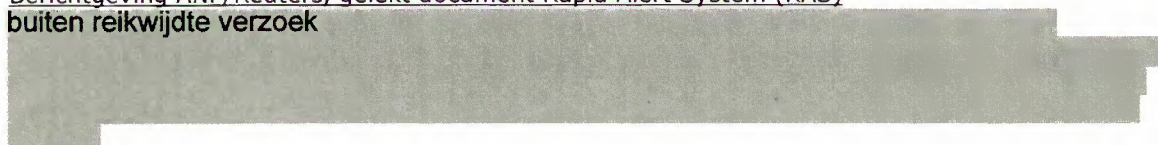
- *Verantwoordelijkheid:* primair ligt de verantwoordelijkheid voor het al dan niet reageren op een bericht bij de betreffende departementen of organisaties. Omdat de berichtgeving in hoog tempo kan circuleren, is niet altijd afstemming met de IWG mogelijk of nodig. Desgewenst legt het NKC berichten ad hoc voor aan de IWG. De IWG kan het NKC dan adviseren over een specifiek incident.
- *Bereiken van specifieke doelgroepen:* wanneer specifieke doelgroepen benaderd worden met desinfo-berichten, is een optie om gezaghebbende figuren in de betrokken gemeenschap (bijv. influencers uit de doelgroep) de feitelijk juiste boodschap te laten uitdragen.
- *Standaardlijn:* in algemene zin kan worden opgeroepen om alert te zijn op de verspreiding van nepnieuws over COVID-19. Hierbij kan verwezen worden naar de officiële kanalen waar betrouwbare informatie te vinden is (i.c. RIVM.nl en Rijksoverheid.nl). Een binnenkort te versturen brief van de minister van BZK aan burgemeesters over de continuïteit van het openbaar bestuur bevat de volgende conceptpassage hierover:

Belang van betrouwbare informatie

Het internet is een van de meest toegankelijke en invloedrijke middelen voor burgers om informatie tot zich te nemen en te verspreiden. Maar in deze wereld waar informatie zich razendsnel verspreidt, is er soms weinig tijd deze te controleren op feitelijke (on)juistheid.

Op verschillende manieren, via sociale media maar ook in brieven of via berichtendiensten, gaat er dan ook misleidende informatie over het virus rond. Bijvoorbeeld over de oorzaak, mogelijke remedies of maatregelen die de overheid neemt. Ik benadruk daarom de oproep van minister-president Rutte om te vertrouwen op de kennis en ervaring van deskundigen zoals het RIVM en te blijven varen op het kompas van wetenschappelijke kennis en betrouwbare feiten. In algemene zin kunt u deze boodschap bekrachtigen door te verwijzen naar de communicatie van het RIVM en de Rijksoverheid om zo de eventuele impact van misleidende informatie te beperken.

Berichtgeving ANP/Reuters, gelekt document Rapid Alert System (RAS)
buiten reikwijdte verzoek

ANP bericht 18 maart
CORONAVIRUS

BRUSSEL (ANP/RTR) - Russische media zijn een "aanzienlijke desinformatiecampagne" tegen het Westen begonnen om de impact van de coronacrisis via paniek en wantrouwen te vergroten. Dat staat volgens persbureau Reuters in een intern document van de EU-buitenlanddienst (EEAS). Het zou gaan om staatsmedia en andere pro-Kremlin kanalen.

"Het doel van de desinformatie vanuit het Kremlin is de gezondheidscrisis in westerse landen te verergeren, in lijn met de bredere Kremlin-strategie om Europese samenlevingen te ondermijnen", citeert het persbureau uit het document.

Dinsdag waarschuwde de Europese Commissie het publiek al "op te passen voor nepnieuws en desinformatie die kwaadaardig en misleidend is". Volgens het dagelijks EU-bestuur wordt veel onzin beweerd over het coronavirus, vooral op sociale media. Voor gedetailleerde aanbevelingen kunnen mensen volgens de commissie het best terecht bij de nationale en lokale gezondheidsautoriteiten.

Reactie vanuit TPO
<https://tpo.nl/2020/03/18/eu-misbruikt-coronavirus-om-nepnieuws-en-desinformatie-te-zaaien-over-russisch-nepnieuws-en-desinformatie/>

AO

Aangezien de Tweede Kamer alleen nog debatteert over COVID-19, is het AO komen te vervallen. Het is nog onduidelijk of het AO wordt omgezet in een Schriftelijk Overleg (SO). Zodra we hier meer duidelijkheid over hebben zullen we jullie informeren.